A' MULT és JELEN, historiai és politikai erdélyi hirlap, czíme szerént, a' fontosabb napi történeteket, hol és mennyiben szükséges a' multtal összeköti, továbbá mindennemü kinevezéseket, hivatalos tudósitásokat, hazai 's külföldi folyó politikai híreket, czélszerü megválasztással, 's lehető gyorsasággal közöl. Melléklapja a' HON és KÜLFÖLD, e' kettő historiai, statistikai, geográfiai ismertetését ujságmagyarázó czikkelyekkel köti össze.

Megjelennek e' lapok minden kedden és pénteken. Felévi előfizetés Kolozsvártt 5 öt rft ezüstben, postán szétküldözéssel 5 öt rft 12 kr. ezüstben. Mindennemü hirdetések közrebocsátására szolgál a' Hetilap; a' felvétel, 's egyszeri kiadás dijja az 1-só nyomtatott sortól a' 10-edikig, 20 kr. ezüstben; azontúl minden sor 2 két kr. ezüstben; a' második és harmadik kiadásért az első dijnak felét kell mindannyiszor fizetni. —

Màsodik esztendő

1842.

MÚLT ÉS JELEN.

Első félév. Kolozsvár. Pénteken Aprilis 1-őjén. 1842. 26-k. szám.

Foglalat. I. Honi tudósitások. II. Külföldi tudósitások. Franczia-ország. Nagy Britannia. Németország. Oroszbirodalom. Törökbirodalom. Ujabb tudósitások. Elegyes tudósitások.

I. Honi tudósitások.

Kolozsvártt mártz. 31-k. Kettős innep. A' tegnapi, valamint a' mái nap városunknak, söt hazánknak kettős örömünnepe vala. Tegnap mártz. 30-k déli egy órakor szerencsésen megérkezett ide azon számos érdemekkel tündöklő férjfi, ki az ország bizodalmával megtisztelve, 's ebből kifolyó szabad választása következéséül a' népeit boldogitó legjobb Fejedelem kegyelme által e' kis hon első polczára emeltetett, kiben azért az azt alkotó három nemzetek, és négy vallások, mondhatjuk az egész haza bizodalma, reménnye, óhajtása központosul — szóval a' folyamatban lévő országgyülésén választott, ő Felsége által kegyelmesen kinevezett kir. kormányzónk széki nagymlgu gróf Teleki József ur ő excja. Már tegnapelőtt (29) estvére váratott ő excja, miről előre tudósitás érkezett volt, 's illő elfogadására városunk készen is állott: de ő excja értesittetvén azon köz kivánság felől, hogy városunk ő excja megérkezéséni örömét innepélyesen nyilvánitani óhajtja, az napról, ugy is csak késön történhető béjövetelét elhalasztá; azért esti hat óra után újabb staféta jött azon hirrel, hogy ő excja csak más nap (30) délire érkezend-meg. Kedden 29-d. reggel Sz. Somlyóról elindulván ő excja, Kolozsvármegye határszélén annak tisztsége melyet föbiró Sala Elek ur vezérlett, fogadá és idvezlé ő excját, 's délután három óra tájban Bánffi Hunyadra megérkezvén, kir. hivatalos b. Bánffi Zsigmond urhoz szállva ott meghált. Tegnap 30-d. délelőtt, városunkban már korán minden mozgásban volt; a' czéhok magok zászlóikkal, és számos polgárok Belsőmonostor utsza kapujától fogva egészen a' kir. kormányzó ur ő excja szállásáig innepélyesen két sorban állottak; a' katonaság egy kompaniája a' hangász karral együtt a' mondott ház elött tisztelkedés tétel végett kiállitva vala, midön déli egy óra előtt kevéssel, a' fellegvárból jel gyanánt tett ágyulövések előre hirdették ő excja közeledését. Az országgyülés részéről rendelt küldöttség (l. 24-d. számunkat 186 l.) Gyaluban várta ő excját, 's annak elnöke felső-fejéri föispán gr. Nemes János ur minekutánna a' kir. kormányzó ur ő excja szekeréből kiszállott, egy diszes beszéddel idvezlé ő excját, mire adott rövid de lelkes feleletében ő excja a' KK. és RR. aránt háláját nyilvánitván, kifejezte hogy maga személye boldogsága a' hazáéval szoros összeköttetésben van. Tovább menvén ő excja, Szász Fenesnél fogadta és köszönté a' kir. kormányszék kebléből rendelt hazánk köztiszteletben álló tartományi cancellárjától mélt. gr. Lázár László urtól vezérlett küldöttség — melynek többi tagjai voltak ifj. b. Bruckenthal József, Lészai Lajos tanácsos és Iszlai László titoknok urak: 's végre közel városunkhoz Monostor és Szász-Fenes közt, az ugy nevezett gorbói hidnál a' tek. tanács 's a' vál. esk. közönség számos tagjai

idvezlék ő excját; kiknek nevében főbiró Veszprémi Elek ur szónokolván, egy szép beszédben kifejezé fővárosunk őszinte hála és tisztelő érzéseit. Ő excja arra adott feleletében, köszönettel viszontagolván a' küldöttség szives kivánságait: megemlité hogy gyermekkorát e' nemes városban töltvén, az iránti hajlandosága megbizonyitására minden alkalmat örömmel fog használni. — Ily móddal éppen egy óra tájban több városi lovasok társaságában, előre vágtatván városi rendőrbiztos Hajós János ur, megérkezett kir. kormányzónk ő excja a' tártományi cancellár ő ngával egy szekérben, végetlen hoszszu sort formáló szekerektől kisérve. Mindenütt az utszákon valamint szállására bérkezésével hangos „éljen" kiáltásokkal idvezlék ő excját, mit a' katonaság bandája vidám hangászi játéka követett. Megszállván ő excja, mi után a' banda még darabig játszott, a' künn álló polgárok és számos nézők sürü „éljen" kiáltásai követhezéséül, kir. kormányzó ő excja az erkélyen megjelenvén nyájas maga meghajtásával köszönté a' kedvetlen idő daczára is ott számoson egybesereglett sokaságot, mire újabban hangos öröm és éljenkiáltások harsogtatták a' levegöt. Majd a' városunkon lévő katona tisztikar köztiszteletben álló osztályos tábornok mélt. Stahel Károly urtól vezettetve legelébb idvezlé ő excját; azután a' kir. kormányszék, és minden oda tartozó hivatalok tisztelkedének ő excjánál. A' kir. kormányszék nevében erdélyi püspök nagymlgu és főtiszt.dő Kovács Miklós ur ő excja köszönté kir. kormányzó ő excját: előadván egy jeles beszédben, hogy a' kir. kormányszék szivesen örvend ő excja szerencsés megérkezésén, 's valamint hogy e' haza legfőbb és legfényesebb hivatalára emelésel ő Felsége az ő excja magos személyét tisztelte-meg; teljes bizodalommal reméli is a' kir. kormányszék egy ily sok érdemekkel tündöklő, 's nagy bölcseséggel biró vezértől az egész ország boldogságát; azért ő excjának ez idves czél elérhetéséért nesztori esztendőket óhajt. E' beszédet a' jelenlévők hármas „éljen" kiáltása követé. A' kir. kormányzó ő excja szives hálával és köszönettel fogadta a' kir. kormányszék idvezlését, kérte továbbra is a' bizodalmat, melyet viszszontagolni és megérdemelni mindég főtörekvése, kedves kötelessége leend; mert csak e' költsönös bizodalmon épülhet a' közjó és boldogság, minek előmozditása a' kir. kormányszék és ő excja elhivatása. A' királyi kormányzó ő excja tiszteletét tévén kir. biztos nagymlgu b. Józsika János ur ő excjánál, egyszersmind ott ebédelt: melyen a' fő és sarkalatos hivatalbeli urak (püspök, kir. kincstárnok, országos elnök, tartományi cancellár, tartományi számvevő hivatali és kir. táblai elnök, 's tártományi főbiztos) valamint fenntisztelt osztályos tábornok, a' Pesten járt országos küldöttség vezetője főispán ifj. gr. Bethlen Pál ur 's a' Teleki grófi fényes család e' városon lévő tagjai valának jelen. Ebéd alatt a' kir. biztos ur ő excja a' kir. kormányzó ő excja egésségéért és hoszszas boldog életéért poharat emelt, mit kir. kormányzó ő excja a' kir. biztos ő excjára nézve hasonló módon viszontagolt. Estve kir. biztos ur ő excjánál a' királyi kormányzó ur ő excja jelenlétével is fényes társaság volt; a' város pedig pompáson kivilágittatott. Az evang. reform. kollégyom seniori ablakában ez alkalommal ő excja átlátszó képe és családi czimere vala felállitva, ez egyszerü, de méjj értelmü felyülirással: „Hic ames dici Pater." — A' mai nap mártzius 31-ke nem kevésbé örömünnep volt, mint kir. biztos nagymlgu b. Józsika János ur ő excja születése napja. Ma tartatván innep után az első országos ülés, a' RK. és RR. országos elnök nagmlgu b. Kemény Ferencz ur ő excjától vezettetve, egész testületben tevék a' fejedelem országgyülési kösztiszteletben álló személyessénél tisztelő idvezlésöket, minek tolmácscsa országos elnök ő excja volt egy szép és ékes beszédben; melyet kir. biztos ő excja hálájá nyilvánitásával fogadott, 's nem kevésbé a' kir. kormányszék, és más hivatalok és testületek is őszinte buzgó kivánságok bémutatása végett tisztelkedtek ő excjánál. A' RK. és RR. a' kir. biztos ur ő excjától hasonlólag egész testületben a' kir. kormányzó ő excjához mentek, hol megint országos elnök ő excja fejezte-ki az országgyülése tisztelő örömérzéseit ő excja megérkezésén, mit ő excja szivesen fogadva és köszönve, magát a' RK. és RR. becses bizodalmába ajánlá. Ma estve kir. biztos ő excja tiszteletére ujra az egész város fényesen kivillágittatott. — Igy a' tegnapi és mái nevezetes két napi nemzeti innepen a' mult hálája, és a' jelen reménye egyesült sok érdemekkel tündöklő, 's a' fejedelemtől és országtól egyaránt kedvelt két státus férjfi személyében, kiknek a' folyamatban lévő országgyülésen egy nagy czélra közösön munkálodások honunk jövendő boldogsága alapját megveteéndi. Adja a' Magyarok Istene!!

Babeş-Bolyai Central University Library Cluj

Maros-Vásárhely. *) Mártz. 4-k. estve felé a' város alsó részében, a' Szentkirály útszában tüz támadván, két öszveragasztva volt gazdasági épület elégett, de a' harmadiknak lezsendelyezésével, mely hasanlóan csak nem öszve volt ragasztva azok közzül egyikkel, a' tüz tovább terjedésének gát vettetett. Egyik leégett épület egy mészárosé lévén, kozel 200 mázsa szalonnát hordtak-ki belőle jó idején épségben az útszára, hol azt a' legott megjelent katonaság hiven örzötte, mig a' tulajdonos másuvá eltakarithatta. Az a' gyanu, hogy egy debreczeni születésü mészáros legény, kit gazdája elbocsátott magától, éppen azért boszszuból támasztotta volna a' tüzet: de nem bizonyos. Még ezen kivül most félév lefolyása alatt kétszer volt tüz ugyan azon Szentkirály útszában: de mindanyiszor két három épület leégésével megszünt a' kártékony elem dulni. És ezt leginkább az ügyességnek's szorgalomnak köszönhetni. Mert, méltó köztudomásra, M. Vasárhely polgárai, ha még bé nem tanulták is tökéletesen a' tüzoltó rendszer szabályait, 's igy azokat nem követik is szükség esetében a' legkissebb vonásig, de valóban igazi tüzhősek tüzveszély idején. Látni kellett őket ilyenkor az idegennek, hogy képzete lehessen serénységökről, 's a' legszembetünőbb veszélyt is számba nem vevő bátorságokról. Nem mulatják ilyenkor a' rendőri hivatalosok is örködni, és rendelkezni; 's föként tanácsos Lázár János mindég csak nem legelső a' megjelenésben, és tüzoltás vezérlésében. Több hetven nyolczvan esztendőnél, mióta tetemes tüzvész városunkat siralomra nem juttatta. Forditsa-el ezután is az ég!

Kassa, mártz. 10-k. **) folyó hó 17-k 18-k napjain, tisztujitást előző elökészületi közgyülés tartatván: 1) Felolvastatott főispán ő méltóságának a' megye Rendeihez intézett levele, melyben ő mlga a' közelgő tisztválasztásnak a' legnagyobb lelkiesmeretességgel megtarthatása tekintetéből a' Rendeknek meghagyá: hogy a' megyebeli nemesek öszveirását, a' voksolási jog bitorlása kikerülése végett hovahamarább eszközöljék, igérvén ő mlga hogy annak megtörténte után tisztválasztásra határidőt rendel, mely levélnek tartalma vitatási szőnyegre hozatván, a' szóllók egy része azt állitá: hogy új öszveirás meröben szükségtelen lenne, a' mennyiben a' legutóbbi országgyülésen vállalt nemesi terhek felosztása, 's kivetése alkalmával megyénkben történt nemesi és birtok öszveirás, tisztválasztási használatra is alkalmazható lenne; egy táblabiró ismét azt állitá: hogy mit sem nyernénk uj öszveirás által, mert hiszen ugymond eddigelé senki sem kérdené nállunk a' voksolni kivánokat, hogy kiknek hivják, és van-é arra jogok? hanem csak az nem voksolt kinek nem tetszett. De a' némi részben nem tagadható visszaélést jognak és szabálynak czimezni, 's ekként szentesiteni nem lehetvén, a' többség oda nyilatkozott hogy új öszveirás szüksége fen nem forogna ugyan, hanem a' mennyiben időközben nem csak birtokok változhattak, de egyszersmind számos az előbbi öszveirás alkalmával korbeli hiány miatt a' voksal birók közzé fel nem jegyzett egyén, eddigelé voksolási képességre érhetett, ez okból a' létező öszveirás kijavitása elrendeltetett, és ebbéli tisztben leendő eljárásra az illető járások fő és alszolgabiráiból, és mellőjek csatolt egy-egy táblabiróból álló küldöttségek bizattak-meg, munkálkodások eredményét az első alispánnak béadandók. 2) Felolvastattak az utóbbi tisztválasztási statutumok, melyek vitatás alá kerülvén következőleg alapitattak és illetőleg változtattak-r eg: a) Minden egyénkben lakozó nemes egyén akár birtokos akár birtoktalan, voksal bir. b) Más szomszéd megyékben lakó nemesek, csak ugy birnak voksal, ha megyénkbeli birtokosok egyszersmind. c) Minden törvényesen bévett vallások megyénkbeli papjai, plebánusai, káplánjai, és egyéb lelki pásztorai „az eddigi szokás szerint" voksal birnak. Ezen pontra nézve K. kanonok ur kettős észrevételt tön, először megjegyzé: miszerént az uralkodó vallás egyházi egyénei törvény szerént valóságos nemesi kiváltsággal birván, következéshéppen már első pontban bennfoglalva lévén, azokat a' többi bévett vallások papjaival külön pontban együvé sorozni nem csak felesleges, de egyszersmind az uralkodó egyház kissebitése is lenne; másodszor megyjegyzé, miszerént a' katholika vallás nem bévett vallás, mint a' 3-k pontban közvetve állittatik, — hanem uralkodó vallás. Az elsőre B. J. táblabiró részéről a' volt felelet, hogy a' törvény csak praelatusokról főpapokról szóllván, ő azoknak nemesi ki-

*) A' Maros-Vásárhely ről ezzel jött más levelet, jövő számunkban adandjuk. Szerk.

**) A' Kassáról ez úttal kapott másik levelet jövő számunkban adjuk. Szerk.

váltságát ugyan kétségbe vonni nem akarja: de a' plébánusok és káplánok ebbéli jogáról a' mennyiben ez merőben a' törvényben és nem merő szokáson alapultnak vitatik, magát törvények idézése által felvilágositani kéri. A' Corpus Jurisnak ez úttal nagy melege volt, de nem izzadt-ki semmit. A' másodikra O. táblabiró azt felelé: miszerént józanul nem lehetne tagadni hogy a' kath. vallás a' szónak legvalódibb értelmében igen is törvényesen bévett vallás, és hogy ezen jó stylaris kifejezést megváltoztatni semmi ok nem lenne, melyre miután a' felszóllaló t. cz. kanonok ur ovását ismételte volna, az elnök a' tanácskozásnak vallásbeli viszszálkodás ösvénnyére tévedezni kezdő fonalát sajátlagos mezejére viszszatériteni jónak látta. d) Atyai hatalom alatt lévő egyéneknek, hacsak közhivatalt nem viselnek vagy külön családot nem képeznek, voksok nincsen. e) Nemes árvák gyámatyái 's gondnokai voksal birnak. f) Nem nemes táblabirák voksal nem birnak. g) Szomszéd megyék, e' nemzeti ünnep emelésére jelenendő küldöttségeinek valamennyi tagjai egyenként voksal birnak, „mert ha egyszer meghivatnak, illő hogy megszoritás nélkül voksok is legyen.“ h) Egyházi oskolai 's kamarai megyénkbeli uradalmaknak egy főtiszt által adandó voksok leend. i) Oskolába járó ifjaknak mint nem függetleneknek voks nem adatik. j) Felhatalmazásnak helye nem lévén, csak a' jelenlévők választanak. k) Mi a' tisztválasztás módját illeti, — a' voksok kivételére, a' járásokra való tekintettel kinevezendő tagokból álló választmány tagjai sem volt tisztviselők, sem azok lenni ohajtók nem lehetnek. m) A' voksoknak ládába bocsátása ugy történendik, hogy a' voksolás titkos bélyegét mennyire lehet megtartsa; az irástudatlanok voksai az illetők által azon jeleltnek ládájába teendők, kinek a' voksoló voksát adni kivánja. n) A' voksolás „egy helyen“ fog történni, —'azoknak inditvánnya, kik a' voksolásnak két vagy több helyen (járásonként) tartatását, a' nyers tömeg közzé egyeledni átalló miveltebb osztály iránti kimélésből is javalják nagy zaj közti „kézzeli“ voksolás által elvettetett. o) A' tisztválasztásra botokkal, (ónosokkal és nem ónosokkal) bunkókkal, fokosokkal 'sa't. megjelenni nem szabad, — a' zászlók kivétetnek, — a' csoportozások tilosak. p) Ámbátor teljesen reménllik a' megye Rendei, hogy törvényes szabadságát kiki a' jó rend, illendőség, kellő fenyitték, és viszszonyos jog becsülés korlátai közt fogja gyakorolni, ha mind azáltal találkoznának oly koros egyedek, kik kötelességökről megfeledkezve, physicai erőmérkezésekre, verekedésekre, vérengezésekre 's a' t. vetemednének: az ilyenek nyomban elfogattatván, és a' megye tömlöczébe zárattatván, onnan s' tiszti főügyész által a' megye törvényszéke elibe rögtön fenyitő perbe idéztetni, és vérségök fokozatához aránylag keményen megfenyittetni fognak. — Mi az „itatásokat“ és azok segélyével elkövetni szokott vesztegetéseket illeti, nem hiányoztak szólló egyének, kik az azokat keményen, 's kijelelhetőség elvesztése alatt is tiltó 1830-ban megyénkhez intézett legfelsőbb parancsolatnak, ez uttali kihirdetését elmellőzni ohajták, azt szegezvén ellene, hogy ezen parancsolat egyenesen a' törvénybe ütközik, mert ugymond: a' viceispányt a' törvény szerént candidalni muszáj, „ha itat is;“ már pedig ha őtet nem lehet, ugy mást sem lehet korlátozni hogy ne itasson, az-az mint a' szóllók mondák: a' magyar vendég szeretést és szives látást ne gyakorolja. — A' többség ugy nyilatkozott, hogy egy pár egyénnek magány bélyegü szives látása, és tömegek részegitése, valeszközül használása, vesztegetése között igen világos a' külömbség, melynél fogva a' kérdéses parancsolat, mint nagyon is törvényes, és csupán a' szabadság fenntartására czélzó a' főjegyző által magyarra fordittatni, — járásonként kihirdettetni, és valamint ez ugy a' lényeges kivonatban fennebb elősorolt statutumok 500 példányban kinyomatni rendeltettek.

II. Külföldi tudósitások.

Franczia ország.

A' Journal des Débats, a' krisztinok és carlisták mozgalmait 's szövetkezéseit Franczia országban sem nem tagadja, sem meg nem vallja. A' Franczia földre menekült 20,000 Spanyolt a' madridi jelen kormány elleni szövetkezéseikben egészen megakadályozni lehetetlennek tartja de képtelenségnek nyilatkoztatja hogy a' franczia kormány az ilyetén szövetkezéseket, ha léteznek, a' szomszédországban uj forradalmak 's uj polgári háboru támasztására segélje és előmozditsa, mig ugyan ezen kormányt azzal vádolják, hogy mindég és mindenütt csak békességet kiván. Franczia ország a' spanyol kormánynyal békességben él, annak minisztereit elfogadta, ahoz maga is köve-

tet küldött, a' spanyol szökevényeket a' határszélről eltávoztatta, Cabrerát nem bocsátotta Párizsba és a' spanyol kormánynak minden helyes kivánatait teljesitette. Francziaország politikájának csak egy czélja van; nem egy franczia herczeget vagy Dom Carlos valamelyik fiát a' spanyol thronusra ültetni, hanem csak azt megakadályozni akarja a' franczia kormány, hogy Izabella királyné férjhez menetele által a' spanyol korona ne menjen-át más családra, de maradjon XIV-k Lajos 's V-k Filep házánál. —

Nagy Britannia.

Közelebbi számunkban röviden emlitettük főminiszter Peel pénzügyi inditványát. A' státusjövedelem forrásaira nézve, az alsóház mártzius 12-k. választmánnyá átváltozván, mély csendesség után a' nevezett miniszter e' tárgy iránti nézeteit kifejté. „Miután az ő felsége kormánnya által a' hadi és hajóssereg számára tett javallatokat a' ház elfogadta," mond a' miniszter! igéretem szerint az első alkalmat a' kormánynak, Anglia pénzügyi és kereskedési politikája iránti nézetei fejtegetésére használom. Nagyon segit engem e' jelen pillanatban az, hogy nyiltan, és minden tartózkodás nélkül véleményemet kimondhatom (tetszés). Véleményem szerint, ott hol pénzügyi nagy nehézségek orvoslásáról van szó, legjobb azokat egyenesen és minden kerülgetés nélkül derekban megragadni. Itt már a' status jövedelmei és költségei terjedelmes fejtegetésére átmenvén: alapnak a' mult évi budget 43,310,060 font sterling jövedelem és 50,000,000 font költség kerek számjait teszi, 's egyszersmind jelenti, hogy az Induson tuli dolgok állása és a' China ellen hadakozó sereg szükségessé vált erősitése, nem sokára a' hadi budget tetemes szaporitását kivánandják, főképpen azért is, mivel Keledindia pénzügyi állapotja teljességgel nem virágzó. A' China elleni táborozás költségeit az 1842/3-k. évben, a' miniszter legalább is másfél millióra teszi. Az ángol státus gazdálkodás hiánnya (deficit-je) négy év óta 2,414,000 fontra menyen. Erről és a' szükségesképpen nevekedett költségekről kell gondoskodni. Peel kinyilatkoztatja, hogy a' kormány a' szegényebb sorsu néposztályait igen is nyomó új adórovatalt az élelemre és szükségekre vetni, vagy a' vámokat felvetéssel terhelni 's a' vasutaktól is hasonlót kivánni nem akart. E' szerint hát csak is a' birtok és pénzjövedelmei megrovása van még hátra. A' miniszter javallatja azért, a' 150 font sterlinget feljül haladó magányos jövedelemből, u. m. fekvő javakból, részvények és bánkokba bétett pénzek jövedelmeiből 'sa't. a' 150 fonton feljül minden fonttól 7 pence (= 21 xr.) adófizetést kiván, a' mi öszvesen véve, az országban a' birtok és tőkék jövedelmeinek mintegy három procentjére menend. A' takarék-pénztárakba tett pénzekre ilyetén adó nem tétetik. Ezen adózás csak öt évig, vagy ha a' kereskedés és azzal együtt az ország jólléte még hamarább is virágzását visszanyerendi, csak három évig tartson. — Mint látszik, Irland ezen tereh alól ki lesz véve, mig netalám valamely nehéz háboru ezen országot is az alá huzandja. Ellenben az irlandi pálinkára, egy gallonetól 1 shil: vám róvassék, a' miből évenként 250,000 font sterling jövedelem kerülne-ki. A' kormány kereskedési terveire átmenvén, Peel kijelenti, hogy a' vámtarifában foglalt 1200 czikk közzül, 750-nek béviteli vámja leszállitatni fog, (azok közt, nádméz, kavé, épületfa 'sa't.) Kereskedési szerződések iránt, Portugaliával, Spanyolországgal, Szardiniával, Nápolylyal és a' Délamérikai-státusokkal, az alkudozások kedvezőleg folynak, 's a' franczia kormány is hajlandó kereskedési szerződést kötni, 's Peel reméli, hogy Francziaországban a' közvélemény, egy ilyen mind a' két országra nézve jótékony munka véghezvitelét segitni fogja.

A' felső házban Clarendon gróf, a' spanyol ügyekre főképpen a' Francziaország által pártfogolt krisztinok és carlisták készületeire nézve Abeerden lordtól felvilágositást kivánván, Aberdeen kinyilatkoztatta, hogy spanyol politika soha sem nézetett pártügynek, a' kormány minden tagjai és a' társaság minden osztályai, egy ohajtással, Spanyolország függetlensége és boldogsága megerősitését kivánják. Ezen politika megállitott elve, hogy Spanyolország egy király, egy igazgató vagy a' cortészek által kormányoztassék. A' jelen spanyol kormány, Spanyolországért többet tett, mint a-kár melyik kormány Ferdinánd óta, 's azért az ángol királyné kormánya általi pártfogolásra méltó. A' jelen készületek is a' spanyol kormány előtt mind tudva vannak, és a' franczia udvar, a' királyné ő felsége kormánnyát bizonyossá tette, hogy a' mozgalmak elnyomására mindent elkövetend. Egyébaránt az ángol kormány a' spanyolt a' tartományokban és a' tenger parton kitelhetőleg segitendi, mindazonál-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tal a' gróf (s. i. Clarendon) aggodalmai igen korántiak, mert a' krisztinok közt még semmi szövetkezés nem létesült. Bizonyos azonban hogy ha a' spanyol kormány maga erősen tartása daczczára is mozgalom ütné-ki magát, a' királyné ő felsége kormánnya, részint az ángol alattvalók oltalmára, részint pedig a' spanyol kormány segitségére haladék nélkül hadi hajókat küldend.

Németország.

Az uralkodó Modenai herczeg IV. Ferencz és fia az örökös herczeg, mártz. 14-k. Münchenbe érkeztek, 's a' kir. palotába szállottak. —

Oroszbirodalom.

Szentpétervári tudósitások szerint, némely még ismeretlen háborgók, névtelen levelek által a' testőri ezredek altisztjeit lázzadásra ingerelni törekedtek: de a' derék hiv vitézek, a' lázzasztó-leveleket nem tartották titokban, hanem illető előljáróiknak átadták. A' császár szoros vizsgálatot 's nyomozást rendelt; a' lázzasztás inditó okát némelyek a' kivándorolt Lengyelek folytonoson tartó törekvéseikben keresik. —

Törökbirodalom.

Szyriában nevezetesen Szurban, nem messze Szaidától pestis ütötte-ki magát; az onnan jövő portékák azért a' fővárosban 15 napig tartó veszteglés alá vannak rendelve. — Konstántzinápolyban, mint irják az ángol követ febr. 19-k és 20-k. Szyriából fontos tudósitászkat kapott, de a' miket titkoltak. Beszéllik a' Druzok és Maroniták lázzadását. Midőn a' jeruzsálomi protestans püspök békösszöntő beszédét tartá, nem csak kövekkel, de még sárral is meghajgálták. Mohammedanusok, hitetlenek — kétségen kivül azt hiszik olvasóink. Korántsem, de görög és romai hitet vallók, tehát keresztyének! —

Újabb tudósitások.

A' spanyol congressus mártz. 10-k. törvényt hozott, mely a' bászki tartományokban is éppen ugy mint a' többiekben, megyei gyülések és ayuntamientok felállitására, a' kormánynak hatalmat ad. — Az ángol alsóházban, a' Peel gabona törvénnye, miután ez mártz. 9-k. másodszor is felolvastatott, mártz. 14-k. harmadszor vétetett tanácskozás alá, miután a' ház, mind mondják, biztossággá alakult. — Három gyalog ezredek Indiába küldettek. — „Minden" czimü 47 ágyus ugy nevezett kórhajó Plymouthból külömböző hadiszerekkel a' chinai-ángol sereghez elindult. Az erre rakott áru 150,000 font sterlingre becsültetett. — A' franczia miniszteri tanacs, öt szózattal négy ellen meghatározta, a' czukor kérdésére nézve a' jelen kamarák elibe törvényjavallatot nem terjeszteni. — A' hires Cherubini, Párizsban conservatorium egykori igazgatója, ott élte 82-d. évében mártz. 16-k. megholt. — Mártz. 31-k. a' kolozsvári evang. ref. ekkla és kollégyom előljárói, főcurator melt. Ugron István urtól vezettetve, kir. kormányzó gróf Teleki József ur ő excjánál alázatos tisztelkedésöket tették. Ő excja ki gyermeki esztendeiben a' nevezett kollégyom nevendéke volt, a' mélt. Ugron István ur szép és lelkes idvezlő beszédére adott feleletében visszaemlékezvén azon időre, kijelenté, hogy azon főoskola aránti hajlandóságát, minden alkalommal, mi kormányzói pályáján magát elő-adándja, nyilvánitni el nem mulatja, de azzal csak hálaját, mivel azon főoskolának tartozik, fogja lefizetni. A' professoroknak ajánlotta hogy jó hazafiak és hiv alattvalók nevelésével igyekezzenek ezután is magok elhivattatásának és fontos kötelességének megfelelni. Az eklézsia aránt is, gyermekkori kedves viszszaemlékezésnél fogva „szives pártfogását, 's ebben is hálás tartozását jelenté ő excja, lelkökre kötvén a' papoknak az igaz vallásosság terjesztését, mint a' mi minden erények legerősebb alapja. — A' rom. katholika sz. eklézsia papjai 's előjárói is apátur és plebanus mélt. Kedves István urtól vezettetve, valamint a' kir. lyceum, 's több kath. oskolák tanitói, ugy szintén más e' városon lévő vallások előljároi, nem kevésbé a' főtiszti kar, törv. kir. tábla, városi tanács 's más testületek is bémutatták ő excjának alázatos tisztelő idvezlésöket. — Nem kevésbé az egyházi és oskolai testületek kir. biztos nagymlgu b. Józsika János ur ő excja születése innepét is szives és buzgó óhajtásaikkal idvezlék. — Tartsa-meg az Ég hoszszas boldog évek során keresztül mind a' két derék és nagy hazafit. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Elegyes tudósitások.

A' négy fő hatalmasság által kötött szerződés a' motozásijog körét, az északi szélesség 32-d. és a' déli szélesség 45-d. foka közé teszi. Az északi szélesség 32-k foka, a' Mogadori kikötőtől (Marokkoban) az Atlanti-tengeren egészen az Egyesült-statusok partjáig Savannáh-ig terjed. Savannáhtól felfelé a' motozási kör Amérika keleti partjától nyugotra a' 45-k. fokig vonul, 's következésképpen Georgia, Florida partjait, az egész Mexicóiöblöt, Guyana, Brazilia, a' la platai köztársaság és Patagonia partjait a' delas Bahias hegyfokig foglalja magában. Ez a' motozási kör végső pontja a' föld nyugoti fél golyóján a' keletin, a' déli szélesség 45-k. fokát követi azon pontig, hol azt a' hoszuság 80-k foka (Greenwichtől véve) keresztül vágja t. i. Komorin hegy fokáig (az indiai fél sziget déli végén.) Mind az, mi e' két hegyfok között felszik, u. m. az Atlantitenger, Afrika egész partja 's annak déli végpontján túl még 250 mértföld a' Jóreménység-foka, az Indiai a' Veres az Arabiaitengerek, a' Persiai tengeröből és India nyugoti partja. (Malabar partja) a' szerződésben meghatározott körhöz tartozik. Ebből röviden kitetszik, hogy a' közép tengereni hajozást, vagy valamelyik europai kikötöből Canadába, Maine-Massachusets, Uj-York, Connekticut, Uj-Jersey, Maryland, Delaware, Virginia, Észak és Délcarolina statusokba vitorlazandó hajokat kivéve, a' szerződő hatalmasságok hajói a' motozási jog kikerülésével egy utat sem tehetnek. — Az Északamerikai egyesült státusok elnöke Irving Washingtont, az ismeretes regény irót a' köztársaság részéről a' Spanyol udvarhoz követnek nevezte.

Engedelem kérés. Egy e' mái számunkba szánt **vezérczikk** kibocsátásában véletlenül oly akadály jövén közben mit sem előrelátni nem lehetett, sem elháritni hatalmunkban nem állott — az idő rövidsége miatt most egész ivet nem adhattunk, miért tisztelt olvasóinktól sajnos érzéssel engedelmet kérünk.

Szerk.

Hon és Külföld jövő számunk mellett egy ív fog menni. Quem Dii oderunt redactorem fecerunt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szerk. SZILÁGYI FERENCZ. Nyomatik az ev. ref. Fő-oskola könyv- és könyomó intézetében

BCU Cluj / Central University Library Cluj